

RUGGEDISED

Designing smart,
resilient cities for all

Workshop „Scénáře pro #brno 2050“ – závěrečný report

Obsah

1	Cíle workshopu	3
2	Agenda.....	4
2.1	Průběh pracovních částí workshopu.....	4
3	Výstupy z pracovních částí	6
3.1	Aplikační oblast Bydlení veřejný prostor a doprava	6
3.1.1	Varianty scénáře.....	6
3.2	Aplikační oblast Městská ekonomika a zdroje.....	12
3.2.1	Varianty scénáře.....	12
3.3	Aplikační oblast Sociální oblast a kultura	19
3.3.1	Varianty scénáře.....	19
4	Analýza příležitostí a hrozeb pro VIZI 2050	25

1 Cíle workshopu

Brno není ostrov uprostřed oceánu, na který můžeme nahlížet bez ohledu na okolí. Brno je součástí střední Evropy a ovlivňuje ho velká spousta světových vlivů. Tyto trendy a megatrendy ovlivňují vývoj města podstatným způsobem a mělo by se s nimi počítat i při současném plánování strategie pro město Brno do roku 2050.

V současné době probíhá spoluvytváření návrhu vize Brna do roku 2050, která byla vytvářena odspodu (bottom-up). Obsahuje hodnoty, které navrhl městský ekosystém, a které dále rozpracovali jednotliví garanti a připomínkovala je odborná i široká veřejnost. Nyní je na webu brno2050 zveřejněn druhý návrh a každý se může zapojit, připomínkovat a vyjádřit své priority.

Cílem workshopu „Scénáře pro #brno2050“ je však podívat se na budoucnost Brna jinými očima. A to pohledem „ze shora“, pohledem trendů a megatrendů, které na Brno působí a působit budou. Pokusíme se předpovědět, které z trendů budou pro Brno ty nejvýznamnější a jak by mohly město ovlivnit. Zároveň také potřebujeme ověřit, jak je současný návrh vize, hodnot a cílů odolný a konsistentní vůči těmto externím vlivům. Výstupy z workshopu tak mohou garantům jednotlivých hodnot napomoci správně definovat budoucí žádoucí stav, a to s ohledem na tyto možné extérní vlivy.

Výstupy z tohoto workshopu jsou tedy důležité nejen pro samotnou vizi Brna v roce 2050. Důležité budou také pro jednotlivé programové dokumenty a akční plány, které budou vznikat v nadcházejících měsících.

2 Agenda

Datum: 07/09/2017

Místo: VIDA! science centrum | Křížkovského 554/12, 603 00 Brno-střed

Čas	Téma	Prezentující
9:00 – 9:20	Registrace účastníků	
9:20 – 9:30	Přivítání ředitelem VIDA! science centra a úvodní slovo náměstka primátora města Brna pro oblast Smart City	Lukáš Richter, ředitel VIDA! science centra Jaroslav Kacer, náměstek primátora města Brna pro oblast Smart City
9:30 – 9:50	Cíle workshopu, jeho průběh a předpokládané výstupy	Jakub Rybář, moderátor
9:50 – 10:10	Současné megatrendy a jejich role při strategickém plánování	Ondřej Pokorný, Technologické centrum Akademie věd ČR
10:10 – 11:00	Diskuze nad trendy, jejich doplnění a prioritizace	
11:00 – 11:20	Přestávka na kávu	
11:20 – 12:40	Predikce budoucího vývoje	
12:40 – 13:30	Oběd	
13:30 – 14:30	Tvorba a formulace možných scénářů	
14:30 – 15:00	Příběhy všedního dne v roce 2050	
15:00 – 15:20	Přestávka na kávu	
15:20 – 16:40	Závěrečné prezentace	
16:40 – 16:50	Shrnutí a závěr	Jaroslav Kacer

2.1 Průběh pracovních částí workshopu

V první pracovní části (**Diskuze nad trendy, jejich doplnění a prioritizace**) byli účastníci rozdělení do tří skupin dle předem definovaných aplikačních oblastí (Bydlení, veřejný prostor a doprava; Městská ekonomika a zdroje; Sociální oblast a kultura) a měli za úkol označit z galerie trendů (souboru předem vybraných trendů a megatrendů) ty trendy, které jsou pro danou aplikační oblast nejvýznamnější a také nejméně předvídatelné. Trendy mohli účastníci doplnit. Každý účastník nejprve označil sedm trendů, které byly dle jeho názoru ty nejvýznamnější a poté i sedm trendů (trend musel mít alespoň jeden puntík pro významnost), které jsou nejhůře předvídatelné, jakým způsobem se do budoucna vyvinou. Výsledek hlasování se následně promítl do přehledného grafu (pro každou aplikační oblast jeden), který trendy zobrazil dle přidělených puntíků na osách významnost a nepředvídatelnost.

Výstup z této pracovní části: **Graf pro každou aplikační oblast s vyznačením výsledku hlasování pro nejvíce významné a nepředvídatelné trendy**

V následující pracovní části (**Predikce budoucího vývoje**) byla každá skupina dále rozdělena na tři menší skupinky. Vzniklo tak celkově devět menších skupinek, ve kterých účastníci pracovali nadále až do konce workshopu. Každá skupinka měla k dispozici graf z předchozí části workshopu s indikací výsledku hlasování o důležitosti a nepředvídatelnosti trendů. Tento graf sloužil jako pomůcka a doporučení pro výběr deseti trendů, se kterými se mělo dále pracovat a na kterých měly být založeny možné scénáře budoucího vývoje. Na základě řízené diskuze účastníci poté vybrali deset trendů a seřadili je podle důležitosti od

nejdůležitějšího (vlevo) po ten nejméně důležitý (vpravo). Dalším úkolem v této části bylo u každého z vybraných trendů navrhnout, do jakého stavu by se tento trend mohl pravděpodobně vyvinout v roce 2050. Účastníci poté byli informováni, jakou variantu scénáře v dané aplikační oblasti budou řešit (buď pozitivní, negativní nebo variantu „jako obvykle“). Na základě této varianty účastníci poté vyhodnotili, které stavy u trendů, této variantě nejvíce odpovídají a tyto stavy po uvážení vzájemných vztahů mezi nimi propojili linií, která měla sloužit pro návrh možného scénáře v následující části.

Výstup z této pracovní části: **Výběr deseti pro danou aplikační oblast nejdůležitějších trendů a návrh možných stavů, kterých mohou v roce 2050 dosáhnout. Spojení stavů odpovídající dané variantě scénáře do příběhové linky**

Cílem navazující části (**Tvorba a formulace možných scénářů**) bylo vytvořit scénář pro danou variantu vývoje. V této části se měli již plně zohlednit dopady naplnění jednotlivých trendů, jaké budou mít dopad na město Brno. Nejprve byly bodově zapisovány prvotní nápady – osnova scénáře. Poté byl formulován a sepsán samotný scénář. Scénáře byly na konec výstižně pojmenovány.

Výstup z této pracovní části: **Scénář dané varianty vývoje pro konkrétní aplikační oblast**

Na předchozí část bezprostředně navazovala část další, ve které se měli účastníci vžít do role předem definované osoby v roce 2050 a popsat její všední den. Účastníci měli za úkol odpovědět na sérii předem připravených otázek. Odpovědi pak tvořily kostru příběhu všedního dne této osoby. Příběh všedního dne byl poté doformulován a zapsán.

Výstup z této pracovní části: **Příběh všedního dne pro osobu v dané variantě scénáře**

3 Výstupy z pracovních částí

3.1 Aplikační oblast Bydlení veřejný prostor a doprava

Do této oblasti byly zahrnuty následující hodnoty strategie #brno2050:

- Město s dostupným bydlením
- Kompaktní a vyvážené město
- Architektonická tvář města
- Příroda ve městě
- Čisté město
- Město s efektivní a udržitelnou mobilitou
- Zdravé životní prostředí

3.1.1 Varianty scénáře

3.1.1.1 Varianta „jako obvykle“

Výběr trendů	Návrh odpovídajících stavů pro danou variantu
Urbanizace	Růst suburbanizace
Pracovní mobilita a zaměstnání	Změna nebude významná
Investice do infrastruktury	Budou zdroje na prostou reprodukci
Zvyšující se rychlost technologické změny a intermodalita	Rychlost změny bude exponenciální. Šedá zóna (legislativa vs. technologie)
Demografický vývoj	Stárnutí původní populace
Rostoucí objem migrace	Pozitivní migrace = příliv ekonomicky aktivních
Využití území	Zahuštění
Flexibility veřejné správy a rostoucí objem regulací	Stagnace, přeregulování
Klimatická změna	Větší výkyvy (např. srážky, teploty atd.)
Bezpečnost a zabezpečení	Růst nároků na zdroje na zabezpečení; růst na úkor osobní svobody

Scénář

„Brno 2050 ~ Brno 2015“

Brno je atraktivním městem pro práci. Proto do Brna přichází řada ekonomicky aktivních obyvatel z blízkého i vzdálenějšího okolí (včetně lidí ze zahraničí). To pochopitelně zvyšuje nároky na prostory pro bydlení. Vzhledem k tomu, že prostory pro novou výstavbu v samotném městě jsou již omezené a zároveň existují značné regulace při rozšiřování a rekonstrukci existujících prostor, nezbyvá nově příchozím obyvatelům než stavět nová bydlení v suburbánních oblastech. V samotném městě bydlí převážně starší populace. Vzhledem k tomu, že pokračuje trend stárnutí populace, ve městě dochází k zahušťování prostor. Udržení funkčního města i přes rostoucí zahuštění je umožněno jen díky novým technologiím, které umožňují efektivní nakládání s odpady, stabilní a kvalitní dodávky vody a energií apod.

Trend práce z domova a jiné alternativní formy práce se v letech 2020–2030 neosvědčily, proto se zaměstnavatelé vrátili k tradičním formám fyzické docházky do práce. To samozřejmě klade zvýšené nároky na dopravní infrastrukturu lidí dojíždějících za prací do Brna. Město však má omezené finanční zdroje na rozvoj infrastruktury, neboť:

- Ekonomicky aktivní obyvatelé odvádějí daně mimo Brno
- Ve městě zůstává spíše starší populace s rostoucími nároky na sociální služby
- Rostou nároky na zabezpečení v důsledku anonymity ve městě
- Díky postupujícím klimatickým změnám existují již delší dobu výkyvy v teplotách i srážkách rostou nároky na řešení důsledků přírodních katastrof (povodní, sucha apod.)

Příběh všedního dne

Pavel bydlí v Útěchově v malém domku, který si koupil v roce 2017. Bydlí společně se ženou Kristýnou (60 let) a dcerou Šárkou (32 let), která zatím neplánuje vlastní rodinu. V okolí domku Pavla a jeho rodiny jsou další podobné domky, túje, slušně ostříhaný trávník ... zkrátka řadová zástavba. V jeho okolí jsou poměrně omezené služby (obchody, lékař apod.), ale to Pavlovi nevadí. Vše, co potřebuje, si zařídí on-line. K lékaři i přes jeho zdravotní omezení nechodí, neboť veškeré zdravotní funkce jsou 24 h monitorovány a on-line přenášeny ošetřujícím lékařem. Jedinou službou, která v Útěchově zůstala je hospoda – ta zajišťuje také důležitý sociální kontakt obyvatel. Do práce chodí 2x týdně a vozí ho tam autonomní auto, které sdílí s dalšími obyvateli. Své auto sice má, ale pro běžnou dopravu využívá sdílený systém dopravy. Pavel má také elektrokolo pro sport a zábavu. Pavel žije spokojený, leč trochu „šedý“ život.

3.1.1.2 Negativní varianta

Výběr trendů	Návrh odpovídajících stavů pro danou variantu
Urbanizace	Město je vylidněné
Využití území	Velké nezastavěné neudržované plochy
Internet věcí	Napadení a ohrožení chodu města přes IoT
Zvyšující se dostupnost technologií	Nové fabriky „bez lidí“
Demografický vývoj	Obrovský podíl staršího obyvatelstva (důchodců)
Investice do infrastruktury	Neschopnost budovat dopravní infrastrukturu
Poskytování základních zdrojů	Neustálý dovoz potravin odjinud
Flexibilita veřejné správy	Zastaralá administrativa nevyužívající běžně používané technologie
Zelená mobilita	Podíl cyklo-dopravy nad 50 %; doprava pouze za použití neobnovitelných zdrojů
Participace	Rozhodování občany pouze ve volbách; občané budou přímo spolufinancovat investice města

Scénář

„Vyhaslé Brno aneb tohle město není pro mladý“

Brno se v roce 2050 vylidňuje a ta skupina obyvatel, která tam žije, jsou převážně důchodci. Mladí lidé už tam téměř nejsou. Odchod lidí z města způsobil, že části a celé čtvrti jsou vylidněné, rozpadají se, vrací se tam příroda, je tam spousta nepořádku, odpadků a nikdo o ně nedbá. V panelových domech jezdí výtahy jenom do poloviny toho domu, do vrchních pater už nejezdí vůbec. Tento úpadek potom způsobil to, že byly poměrně levné ceny nemovitostí, takže do Brna přicházejí zahraniční investoři a v Brně se obnovuje průmysl, včetně těžkého, který je přímo uvnitř města. Takže jsou tady opět slévárny, železářny, chemičky, textilky a podobný průmysl. Řeklo by se prima, máme tady aspoň zaměstnanost, ale tento průmysl je téměř plně automatizovaný, takže nepřináší lidem žádnou práci. Spolu s příchodem těžkého průmyslu se mění i rozpadající se veřejný prostor ještě k horšímu, protože jsou tady desítky, stovky, tisíce nákladních vozů, který ten průmysl zásobují a likvidují veškeré zbylé silnice. Už nejsou zdroje a není ani vůle infrastrukturu opravovat. Dochází k velké resignaci, upadají služby a upadá i zájem obyvatel, co ve městě ještě žijí s tím cokoli dělat. K volbám chodí jednotlivci, desítky. Hrozně malá účast. Brno je závislé na vnějším světě v dodávkách potravin a základních potřeb. Ty se dováží také těžkou dopravou, a to ještě více zahušťuje nepříjemný provoz. Městská hromadná doprava, pokud funguje, tak špatně, spoje jezdí zřídka, nespolehlivě a pro obyvatele se stává alternativou jízda na kole. Důvodem je i to, že je to relativně spolehlivé, a hlavně že to je levné. Ovšem není to úplně bezpečné, protože často dochází k nehodám na silnicích a pokud se důchodce na kole střetne s kamionem, tak to většinou dopadá fatálně. A s tím souvisí i nedostupnost zdravotní péče ve městě. Ta je velmi omezená, a špatné životní prostředí, které je do určité míry i toxické, tak vlastně způsobuje další zdravotní problémy u většinové populace.

Příběh všedního dne

Panu Jiřímu je 56 roků a je úspěšný podnikatel. Na Brno je úspěšný podnikatel. Jak už tady bylo řečeno, v Brně je spousta nových fabrik. Je to těžký průmysl a pan Jiří dodává do těchto těžkých průmyslů nějaký servis. Prostě jeden z mála zaměstnanců nebo jeden z mála místních podnikatelů, který má nějakou výhodu z toho těžkého průmyslu. Při cestě do práce mu samozřejmě zavazí kamiony. Městský okruh není dobudovaný, silnice se rozpadají pod nápor kamionů. Bydlí ve velkém domě, nemovitosti jsou laciné. Kdo by tady také žil? Kolem baráku mu jezdí jeden kamion za druhým, samozřejmě ve dne v noci, protože těžký průmysl, který v Brně je plně robotizovaný díky digitalizaci průmyslu 4.0, takže vyrábí na tři směny nepřetržitě. Takže samozřejmě i ty kamiony. Za barákem má novou železniční vlečku, takže opět mu tam duní vlaky. Při cestě do práce se vyhýbá výmolům, kamionům a cyklistům. Pan Jiří má syna, ten studuje na VUT. VUT výrazně upadá. Už není, kdo by učil, protože učitelé jsou staří a mladých studentů je velice málo. Jeho syn chce z Brna samozřejmě utéct za lepším. To znamená, do nějakého jiného města. Nejbližší je samozřejmě Praha nebo Vídeň. Co se týče kultury a dalších služeb, musí se samozřejmě do jiných měst. Tím se rozumí samozřejmě zase Vídeň, jako nejbližší město. Ve svém podnikatelském životě samozřejmě moc nedbá na ekologii, protože všude je spousta volného místa. Všude jsou skládky, takže nepotřebný materiál, odpady vyhazuje za barákem do lesa. Pan Jiří samozřejmě bydlí v dnešním centru, někde. Jeho syn, který jezdí pochopitelně v létě na kole, protože upadající infrastruktura znamená že, šaliny jezdí po půlhodinách i ve špičce. Autobusy jezdí jen občas. Kanalizace nefunguje. Nejsou na to prostě peníze. Jeho syn se právě dočetl že, se znovu opravuje Brněnské hlavní nádraží. Jedinou zábavou pana Jiřího jsou muškáty. K volbám samozřejmě už nechodí.

BYDLENÍ, VEŘEJNÝ PROSTOR A DOPRAVA

☹️ NEGATIVNÍ VARIANTA ☹️

3.1.1.3 Pozitivní varianta

Výběr trendů	Návrh odpovídajících stavů pro danou variantu
Urbanizace	Udržitelný růst obyvatelstva
Klimatická změna	Zmírnění dopadů klimatických změn díky poučenému přístupu města
Demografický vývoj a rostoucí objem migrace	Omlazení věkové struktury města (studenti SŠ, VŠ, absolventi si volí Brno jako místo ke svému životu)
Investice do infrastruktury a vlastnictví infrastruktury	Shoda na rozvojovém plánu, PPP projekty; dostupnost infrastruktury pro znevýhodněné
Zaměstnání	Dostatek kvalitní práce (práce „s přidanou hodnotou“)
Bezpečnost a zabezpečení	Brno je bezpečné díky silným komunitám i technologiím a bezpečné infrastruktuře
Využití území	Dobrý územní plán + osvětlení developeři; zastavení suburbanizace, kvalitní veřejný prostor, funkční infrastruktura, která nebrání rozvoji
Rostoucí individualismus	Zájem o veřejný prostor; respekt, tolerance, ochrana soukromí
Demokratizace společnosti	Funkční zastupitelská demokracie, vzdělaní občané, přístup k informacím, tolerance, dialog
Flexibilita veřejné správy	Veřejná správa je maximálně flexibilní, elektronické řešení, minimální lhůty, ochrana soukromí, minimalizace zásahu

Důležité body z diskuze

- Vzrostl počet bytů – jedná se o široké spektrum různých typů bydlení, včetně inovativních forem bydlení (např. sdílené byty, komunitní bydlení, startovací byty ...), díky čemuž si Brno zachovává zdravý sociální mix.

- Občanská vybavenost a služby jsou dostupné rovnoměrně v lokalitách.
- Sousedství jsou zasazená do kvalitních veřejných prostranství.
- Podařilo se docílit rovnováhy mezi zastavěným a volným prostorem.
- Prostor města je bezbariérový a přístupný.
- Veřejný prostor funguje jako místo setkávání, dialogu a tolerance, význam si stále drží i face to face komunikace.
- Město využívá různorodé komunikační kanály (nejen elektronické), které vyhovují širokému spektru uživatelů města.
- Infrastruktura města je veřejně přístupná, bezpečná a mohou ji využívat i znevýhodnění.
- Mobilita je založená na provázaném systému kvalitní a ekonomické VHD / P&R / využívá nemotorové druhy dopravy (cyklo a pěší).
- Město je maximálně soběstačné (energie, voda, další zdroje).
- Město využívá bezpečné a chytré technologie (osvětlení, ...).
- Město využívá efektů výsadby nové zeleně a využívá chytrých materiálů a povrchů (redukce prachu, hlučnosti + vlhkost ovzduší, zadržení vody a snížení teploty).
- Dešťová voda se hospodárně využívá.
- Legislativa na národní úrovni je přizpůsobená relevantním trendům, včetně adaptačních opatření (na změna klimatu ...).
- Došlo k využití a revitalizaci brownfieldů, nové nevznikají.
- Brno je městem osvětlených developerů.
- Veřejnost je silná a participující, obyvatelé spolupracují na rozvoji města a mají zájem o věci veřejné
- Osvícená a rozhodná samospráva.
- Veřejná správa je flexibilní, využívá elektronická řešení, minimální lhůty, ochrany soukromí, minimalizace zásahu.
- Funguje efektivní rozhodovací a schvalovací proces.
- Město dokázalo na svém území docílit prostorově vyváženého rozložení funkcí.
- Brno je centrem fungující metropole – metropolitní oblasti.

Rizika:

- riziko vniku ohraničených zón a vznik prostorových bariér
- zahušťování lokalit na úkor zeleně
- přílišný důraz na digitalizaci (riziko vyloučení některých skupin obyvatel + informační zahlcenost)
- riziko kolize různých uživatelů veřejných prostranství – kolize pěších s různými druhy nemotorové dopravy (kola, koloběžky, skateboardy...)
- vyloučení obyvatel z rozhodování (i vzhledem k implementaci nových technologií)

Scénář

„Brno – město pro život“

V Brně se v roce 2050 dobře žije a město je i nadále atraktivním městem pro nově příchozí i stávající obyvatele. Díky reurbanizaci město získalo mladé obyvatele a podařilo se tak zpomalit i proces demografického stárnutí. Pomocí výstavby nového bydlení, nového využití brownfieldů i přestavby stávajících čtvrtí na nové chytré čtvrti město dokáže nabídnout variabilní a inovativní formy bydlení pro různorodé skupiny obyvatel a zajistit příznivý sociální mix. Ve městě tak nevznikly a nevznikají sociálně vyloučené oblasti ani „gated“ komunity bohatých. Ve městě se podařilo, a to i díky osvětlené a rozhodné samosprávě, kultivovanému developmentu a participující veřejnosti, zajistit vyváženou rovnováhu mezi kompaktně zastavěným územím a volnými prostranstvími určenými pro každodenní setkávání a volný čas obyvatel. Do této kompaktní městské struktury se podařilo integrovat opatření adaptující město na změnu klimatu (jako jsou zelené střechy, zelené fasády, využití dešťové vody, vodní prvky, travnaté pásy, povrchy z materiálů pohlcující teplo, vysazování a obnova alejí atd.) i bezpečné a chytré technologie. Veřejný prostor města tak má atraktivní podobu, lidé jej využívají, kultivují a vnášejí do něj život. Podařilo se to i díky změnám v legislativě, která dokázala na národní i evropské úrovni zareagovat na vývoj trendů. Rozvoji města je tak výsledkem spolupráce veřejného a soukromého sektoru a zapojení samotných obyvatel města.

Město je maximálně soběstačné – energie, voda i další zdroje pocházejí z v co nejširší možné míře z místních zdrojů. Území města je propustné a nevytváří bariéry. Bezbariérová je i veřejná infrastruktura,

kteřá je bezpečná, veřejně přístupná a nezakládá na prohlubování jakékoliv nerovnosti. Mobilita v rámci města i zázemí je založená na provázaném systému kvalitní a dostupné VHD, systému P&R, cyklo a pěší dopravy. Město spolupracuje nejen v tomto směru s okolními obcemi, se kterými vytváří funkční metropolitní oblast. Oblast, kde se jednotlivé funkce územně vyváženě propojují a kde tak odpadá nutnost dlouhého dojíždění.

Díky všem výše zmíněným aspektům se ve městě dobře žije a lidé mají dostatek volného času, který věnují nejen posilování mezilidských vztahů, ale i péči o věci veřejné, péči o komunitu, ve které žijí, a v neposlední řadě rozvoji celého města.

Příběh všedního dne

Osoba: **Romana (37 let)**, matka dvou dětí 3 a 7 let. Zaměstnaná jako administrativní pracovnice v jednom z brněnských výzkumných center. Starší dítě se potýká s hendikepem v podobě slabší formy autismu.

Romana žije v pasivním bytovém domě v jedné z brněnských chytrých čtvrtí. Technologie šetřící zdroje jsou již běžnou součástí jejího života i vybavení města. Například dešťovou vodu využívá jak na splachování, tak i na zavlažování.

Vnitrobloky domů, kde Romana žije se svými dětmi a mužem, jsou sdílené a Romana v nich využívá zejména dětské hřiště a komunitní zahradu, kde lidé ze sousedství pěstují zeleninu a ovoce a učí svoje potomky pracovat s půdou. Zároveň toto místo slouží jako prostor pro setkávání se – lidé zde debatují a zapojují se do správy sousedství, městské čtvrti a zajímají se i o chod a rozvoj celého města.

Všechny základní občanské služby jsou v docházkové vzdálenosti, takže Romana neztrácí zbytečně čas dojížděním. Ve všední den pak doprovodí syna ke školnímu autobusu, kde jej svěří do péče školního asistenta a ten ho provází po celou dobu jeho denního školního programu. Pak naloží mladší dcerku do elektrického cargo kola, jež patří chytré čtvrti, a po bezpečné cyklostezce kombinované s cyklopruhem dojede do práce, kde dcerka tráví den ve firemní školce. Romana se může plně soustředit na svoji práci v podnětném, věkově a profesně pestrém kolektivu.

Manžel Romany pracuje v Mnichově a pravidelně jezdí domů rychlovlakem. Rodina se už velmi těší na realizační fázi hyperloopu, která je na spadnutí. Celá rodina miluje, když se po práci a škole všichni sejdou u společné večeře, kterou rodiče i s malou pomocí dětí připravili z místně dostupných potravin a z výpěstků z komunitní zahrady. Brno je úžasné místo, kde celá rodina chce i nadále žít.

3.2 Aplikační oblast Městská ekonomika a zdroje

Do této oblasti byly zahrnuty následující hodnoty strategie #brno2050:

- Prosperující město
- Středoevropské centrum vědy, výzkumu a inovací
- Vzdělané univerzitní město
- Město efektivně hospodařící s vodou
- Energeticky šetrné, nezávislé a odolné město
- Soběstačné cirkulární město
- Sdílená vize a dobré jméno města
- Fungující Brněnská metropolitní oblast
- Město otevřené v oblasti dat
- Globálně dostupné město

3.2.1 Varianty scénáře

3.2.1.1 Varianta „jako obvykle“

Výběr trendů	Návrh odpovídajících stavů pro danou variantu
Zvyšující se soutěž o zdroje	Obrovský tlak na využívání odpadů a druhotných surovin
Globalizace ekonomických systémů	Lidé jsou si vědomi globálních dopadů lokálních aktivit
Poskytování základních zdrojů	Současné zdroje jsou nahrazeny substituty (situace se dynamicky mění)
Flexibilita veřejné správy	Veřejná správa je plně elektronizována – základní životní situace si občan vyřídí na internetu sám
Nové spotřebitelské vzorce	Občané preferují využívání služeb oproti vlastnictví (auta, stavby, statky se využívají na maximum)

Enviromentalismus	Volba výrobků s nízkým nebo žádným negativním dopadem je zcela přirozená
Úroveň vzdělání	Vzdělávání: důležité jsou sociální vlastnosti. Vzdělání pouze v úzkých spektrech.
Rostoucí přístup k informacím	Informace jsou využívány k tomu aby, bylo možné společnost řídit účelně / ohleduplně
Klimatická změna	Městu se podařilo adaptovat na změnu klimatu formou výsadby zeleně, zvýšení počtu vodních ploch a lidé chtějí ve městě zůstat
Decentralizace	Brněnská metropolitní oblast je soběstačná v oblasti energetiky, existuje velké množství soukromých producentů obnovitelné energie

Scénář

- Obrovský tlak na využívání odpadů a druhotných surovin.
 - Brno má dokonale zmapované toky odpadů a maximum z nich recykluje, jen zbytek (10 %) energeticky využívá.
 - Brno už nemůže skládkovat a stará se o to, aby se vše maximálně využilo.
 - Brno podporuje dlouhodobé využití výrobků a reuse / repare centra
 - Dokonale uzavřený cyklus BRKO (energetické a materiálové využití)
- Lidé jsou si vědomi globálních dopadů lokálních aktivit:
 - Brno jde příkladem (město / jednotlivci) vyvažuje environmentální před ekonomikou
- Současné zdroje jsou nahrazeny substituty (situace se dynamicky nemění)
 - město nahradilo fosilní obnovitelnými a primární sekundárními
 - existuje mapa materiálových a energetických toků a je snaha o optimalizaci
 - existuje online přehled o důležitých zdrojích a jejich rychlá optimalizace
- Veřejná správa je plně elektronizována – základní životní situace si občan vyřídí na internetu sám
 - ve městě funguje globální informační systém
 - občan může snadno vytřídit / vyřešit všechny důležité životní situace
 - elektronický systém eliminuje komunikační bariéry mezi občanem a městem
- Občané preferují využívání služeb oproti vlastnictví (auta, stavby, statky se využívají na maximum)
 - Brno podporuje sdílenou ekonomiku (infrastruktura / legislativně)
 - budou fungovat autonomní auta (menší provoz, více místa, lepší dopravní obslužnost)
 - lepší ovzduší, více volného času na práci
- Volba výrobků s nízkým nebo žádným negativním dopadem je zcela přirozená
 - Brno podporuje a někdy i ukládá dostupnost lokálních produktů a šetrných výrobků
 - Brno má infrastrukturu pro podporu lokálních produktů
- Vzdělávání: důležité jsou sociální vlastnosti. Vzdělání pouze v úzkých spektrech.
 - Brno popularizuje a podporuje vzdělávání včetně úzce specializovaného
 - vzdělávání tak aby se člověk po digitální době naučil trávit volný čas
 - sociální dovednosti prostory pro sociální interakci
- Informace jsou využívány k tomu aby, bylo možné společnost řídit účelně / ohleduplně
 - Sdílí všechny informace interaktivně a interpretuje
 - 3D – XD simulace
- Klimatická změna
 - zelené střechy
 - vzorem pro regulaci mikroklimatu pomocí přírodě blízkých opatření, zelené střechy, fasády, obnova vodních
- zelené střechy na autech, solární panely
 - Brno je vzorem pro celý svět díky strategii 2050
 - vzorem pro regulaci mikroklimatu v centru města
- Decentralizace – Brno / plyn a odpadky a biomasa
 - CZT biomasa – geotermální energie
 - solární panely na střeších rodinných domů, podniků i institucí

- akumulační kapacity pro uskladnění a využití
- efektivní hospodaření s energií

Příběh všedního dne

Osoba: **Romana (37 let)**, matka dvou dětí 3 a 7 let. Zaměstnaná jako administrativní pracovnice v jednom z brněnských výzkumných center. Starší dítě se potýká s hendikepem v podobě slabší formy autismu.

Romana, když se vymýšlela strategie #brno2050, tak měla pouhé čtyři roky. Proto už na základní škole se ze strategií velmi dobře seznámili. Přesně věděla, jaké cíle jsou v oblasti zdrojů a ekonomiky, a tak od začátku věděla, že až bude velká, určitě chce pracovat na tom, aby tuto strategii naplňovala. Romana, když se ráno probouzí, chystá snídani pro své děti, která je z udržitelných lokálních zdrojů, a to co na talíři náhodou nedojí, pečlivě vytřídí. Romana je uvědomělá, třídí odpady. Bydlí ve vlastním domečku, který je energeticky soběstačný, nezávislý a voda, která teče z jeho kohoutku, je z městské čistírny odpadních vod. Hospodář také s dešťovou vodou. Snaží se doma udržovat chlad díky zelené střeše a fasádě, takže není nijak energeticky náročný.

K průběhu jejího dne. Romana otevře dveře, vychází na ulici a už mává na autonomní vozidlo. Do toho nastupuje se svou dcerou a zároveň se vyměňuje s asistentkou, která se rázem stará o jejího syna. Odjíždí do své vysněné práce. Je to výzkumná instituce, která se zabývá dopady změny klimatu. Romana má ráda svou práci. Je totiž generace Y, která mezi základní priority dává „dělat práci, která dělá smysl“. Brno je v té době je již centrem a vzorem mikro-klimatu městských ekosystémů a Romana je moc ráda, že může rozvíjet tuto odolnost měst a inspirovat tak celý svět. Nepřenáší se totiž globálně již materiály, energie, ale zejména informace. A jednotlivé státy po celé planetě sdílí příklady dobré praxe a snaží se být energeticky co nejvíce soběstačné a dobře hospodařit se svými zdroji. Romana má velkou výhodu. V roce 2050 už pracuje zhruba 5 hodin denně. Nebo tři dny v týdnu. Záleží, jak si to naplánuje. No a když skončí v práci, tak má jediné starosti, a to, jak naložit se svým volným časem. Možností je spousta. Může nasednout do efektivního dopravního prostředku a za 30 minut dorazit do Prahy do divadla. Anebo za 45 minut možná někam k moři do Chorvatska. Vyzvedává svoje děti. Jde na nové městské nádraží, nasedá do hyperloopu a rozhoduje se pro Prahu. Přece jen, do Prahy se teď jezdí častěji než dříve. Doprava je efektivněji a rychlejší. Při cestě se může podívat na krajinu, která není klimatickými změnami devastována. Odpoledne tráví v Praze. Na večer se vrací do svého domečku, který má uklizený díky tomu, že má dostatek peněz na sdílenou ekonomiku a má možnost pořídit si uklízečku, nebo další osoby, které poskytují služby na místo toho, aby nakupovali statky. Když zjistila, že má rozbitý solární panel, přijíždí hodinový manžel, který přijel autem poháněným na bioplyn, který se vyrábí ze zdrojů vyhozených do odpadkového koše. Panel je opravený, Romana má stále spoustu volného času, a tak usedá a zapisuje si, jak by mohla vypadat vize Brna třeba v roce 2080.

MĚSTSKÁ EKONOMIKA A ZDROJE

☺ „JAKO OBVYKLE“ ☺

3.2.1.2 Negativní varianta

Výběr trendů	Návrh odpovídajících stavů pro danou variantu
Klimatická změna	Klimatická změna způsobí vylidňování města
Poskytování základních zdrojů	Samozásobitelství – zvyšování soběstačnosti
Úroveň vzdělání	Špatná struktura vzdělanosti
Zvyšující se soutěž o zdroje	Konflikt o zdroje
Rostoucí přístup k informacím	Zneužití informací – dezinformace
Globalizace ekonomických systémů	Trend globalizace
Flexibilita veřejné správy	Chybějící kontinuita a vize
Nárůst významu nestátních aktérů	Korporace nezdravě ovlivňují vývoj mezd
Dostupnost vzácných přírodních zdrojů	Vyčerpané zdroje
Nové spotřebitelské vzorce	Firmy, města, organizace nerespektují CSR

Scénář

„Soumrak brněnské civilizace“

Představte si! Je horko, není voda...skoro... je drahá ...hodně... Město začíná být velmi omšelé, lidé se stěhují z města a dochází k vylidňování a snížení populace města.

Ti, co ve městě zůstali mají nedostatek zdrojů a jsou nuceni si vystačit sami. Avšak dlouhodobě špatná struktura vzdělání ve spojitosti s jeho přetrvávající nízkou kvalitou neumožňuje na situaci reagovat dostatečně rychle.

Ve společnosti eskaluje napětí a strach.

Lidé se snaží zajistit základní životní potřeby. Tím trpí i městská ekonomika, která byla dlouhodobě zaměřena na inovace a aktuální situace, kdy je nutné zajišťovat základní potřeby, nedává prostor tomu, aby se obyvatelé mohli na inovace dostatečně zaměřovat.

Postupně houstnoucí napětí začíná vyvolávat více a více menších konfliktů, které postupně přejdou až do bojů o základní zdroje zejména mezi chudými a bohatými.

Sílící degradace ekonomického potenciálu města nahrává rozvoji účelové propagandy, která nabízí zejména jednoduchá a rychlá řešení.

Velcí globální hráči posilují svoji moc a vliv a profitují ze situace a zbylé zdroje využívají pouze ve svůj ekonomický prospěch.

Veřejná správa je paralyzována díky dlouhodobé absenci vize a diskontinuity v rozhodování. Sílící boje mezi politickými frakcemi ještě výše prohlubují nastalou situaci. To nahrává stále zvyšující se propagandě globálních hráčů, kteří postupně začínají spravovat město místo místní samosprávy.

Výše uvedené podpořilo to, že korporacím bylo na závěr umožněno vytěžit veškeré zdroje a centralizovat inovace, know-how a nové technologie do své moci.

Závěrem je nutno si přiznat fakt, že individuální zájmy převážili nad společenskými. Nedůvěra ve společnosti dosahuje vrcholu. Brno 2050 je jen krůček od soumraku městské civilizace.

Příběh všedního dne

Pavel (75 let) ráno vstane a vyčistí si zuby laserem. Voda je drahá. Včera se po měsíci koupal a je mu dobře. Loučí se se sousedy, kteří se stěhují na venkov. Čeká na svůj přiděl potravin, co mu přivezou. Pomocí MHD se dopraví na svůj přidělený záhon v zahrádkářské kolonii, kde pěstuje jídlo na zimu. Dcera volá a zve Pavla na bohatou večeři v zázemí Brna. Pavel ve městě koupí dárek pro dceru. Skrze komunikátor konzultuje dárek s kamarády. Dárek platí pomocí čipu. Poté jde něco vyřídit na moderní úřad bez lidí, ale s moderními technologiemi si neví rady. Před návštěvou dcery si projede na elektrokole svou oblíbenou trasu. Zůstal na všechno sám.

MĚSTSKÁ EKONOMIKA A ZDROJE

☹️ NEGATIVNÍ VARIANTA ☹️

3.2.1.3 Pozitivní varianta

Výběr trendů	Návrh odpovídajících stavů pro danou variantu
Úroveň vzdělání	Kvalitně vzdělaní lidé; vysoká dostupnost vzdělání
Flexibilita veřejné správy	Veřejná správa reaguje flexibilně
Klimatická změna	Zachování stávajícího klimatu bez nárůstu extrémů
Enviromentalismus	Zvyšování odpovědnosti veřejnosti za kvalitu životního prostředí
Rostoucí nerovnosti	Stabilní prosperující společnost
Rostoucí přístup k informacím	Všechno jsou open data; rovný přístup k informacím
Nové spotřebitelské vzorce	Firmy se chovají společensky odpovědně, udržitelnost a společenský dopad výroby má větší vliv než maximalizace zisku, spotřebitelé se rozhodují na základě odpovědné spotřeby
Automatizace, práce a její podoba	Automatizace práce má významný dopad na společnost, zaměstnavatele i zaměstnance
Globalizace ekonomických systémů	Rovnováha - silné a velké společnosti spolupracují se silnou regionální ekonomikou
Soukromí	Rovnováha – stát reguluje podstatné věci, přístup k ostatním je liberální

Scénář

„Odpovědnost – otevřenost – spolupráce“

Základem města Brna bude v roce 2050 **vzdělaný člověk** a okolo něj se bude vše točit...a projeví se to ve všech sledovaných oblastech.

Celkově bude brněnská společnost dosahovat vysoké míry a kvality vzdělání, které bude dostupné všem, a to díky různým stipendiím, rozvojovým programům, programům spolupráce mezi soukromou a veřejnou sférou atd.

Vzdělaná **společnost** se projeví v tom, že město Brno bude bráno ještě více jako město univerzitní a město vědy a výzkumu. Ve městě bude pestrá základna lidských zdrojů a bude zde mnoho diverzifikovaných oborů, ve kterých lze najít zajímavou práci. Budou zde pravidelně vznikat nová pracovní místa s vysokou přidanou hodnotou. Vzdělaní lidé budou zároveň i zodpovědní a aktivní lidé, což se odrazí i ve společnostech, ve kterých budou pracovat.

Vzdělanost se projeví v tvorbě maximálních inovací různých **technologií** a zejména v jejich uvádění do praxe. Bude vytvářen tlak u těchto technologií, aby byly otevřené a co nejvíce sdílené ve prospěch zodpovědné společnosti. Zároveň bude docházet k výrazné personalizaci jedince.

V rámci městské **ekonomiky** se prosadí vysoký stupeň automatizace, což se odrazí ve vyšší seberealizaci vzdělaného člověka. Už nebude nutné pracovat většinu dne a tím pádem zbyde čas na kreativitu a aktivitu občanů. Člověk bude mít více volného času, což se zase projeví v rozvoji služeb volného času.

Službou v pravém smyslu se konečně také stane veřejná správa, která bude rychlá, flexibilní a motivovaná. Vysoká motivace lidí se bude odrážet v jejich velkém zájmu o **politiku** a ve snaze participovat v mnoha oblastech na různých územních úrovních (ulice, čtvrť, město, metropolitní oblast, stát, svět). Veřejná správa bude spravovat velké množství dat, která bude s občany otevřeně a efektivně sdílet tak, aby nedocházelo k narušování jejich soukromí. Vysoká vzájemná důvěra a spolupráce bude panovat mezi všemi hlavními aktéry města (občané, soukromé a neziskové subjekty, veřejná správa).

Vzájemná důvěra bude založena na vzdělané a zodpovědné společnosti, což se projeví v odolnosti města a kvalitním **životním prostředí**. Lidé budou umět odpovědně nakládat se zdroji města, s jeho fyzickou podobou, jednotlivými složkami přírody atd. Negativní projevy klimatické změny jsou utlumeny odpovědnou výstavbou města (voda, zeleň...).

Příběh všedního dne

Osoba: **Jiří (56 let)**, podnikatel a jednatel ve vlastní středně velké firmě. Má syna Honzu (22 let), který studuje v posledním ročníku bakalářského studia na VUT.

Základem Jiřího života je svoboda, ke které ale přistupuje velmi zodpovědně.

Jiří ráno vstane, až se mu bude chtít...je pánem svého času, tzn., že i jeho pracovní doba je volná a díky různé digitalizaci a technologiím vlastně nemusí být ani v práci vyjma pravidelných porad a brainstormingů se svými podřízenými.

Jiří podniká v tom, co ho baví, protože to patří k jeho životním postojům – dělat hlavně věci, které ho baví. Díky své vysoké vzdělanosti, kterou stále rozvíjí a ke které vede i svého syna, se z něj stal aktivní muž, který je schopen toho hodně zvládnout, a to i díky možnostem, které otevírá on-line řízení a ovládání v různých oblastech života.

Díky své zodpovědnosti si uvědomuje, že ne práce ale rodina a prostředí, ve kterém žijí, je základem jeho spokojeného života, a proto s ní tráví většinu volného času, kterého má díky své efektivitě hodně, a zároveň se hodně angažuje v různých situacích v jeho okolí.

MĚSTSKÁ EKONOMIKA A ZDROJE

😊 POZITIVNÍ VARIANTA 😊

3.3 Aplikační oblast Sociální oblast a kultura

Do této oblasti byly zahrnuty následující hodnoty strategie #brno2050:

- Soudržné respektující město
- Zdraví lidé
- Kulturní město
- Mezinárodní město
- Bezpečné město
- Efektivně fungující elektronizovaná správa
- Participativní správa

3.3.1 Varianty scénáře

3.3.1.1 Varianta „jako obvykle“

Výběr trendů	Návrh odpovídajících stavů pro danou variantu
Flexibilita veřejné správy	Nastavení, resp. současný stav je neuspokojivý
Investice do infrastruktury	Pokud zůstanou investice na stejné úrovni, Brno bude v relativně horší pozici ve srovnání s ostatními městy v ČR i v zahraničí.
Participace	Zvýšení – veřejnost a nestátní aktéři se budou více zapojovat do procesů, - výstupy budou zapojeny do další činnosti města, - město bude vnímat tyto aktéry jako rovnocenné partnery. Zároveň bude stejný trend u zapojení veřejnosti, které bude na stejné úrovni a řešit se budou problémy pouze jednotlivě, nekoncepčně.
Snižování diskriminace	Diskriminace osob poroste v návaznosti na zvyšující se diverzitu ve společnosti. V důsledku toho dojde ke zvýšení napětí, trestné činnosti a sníží se pocit bezpečí ve městě.
Rostoucí zadluženost	Nebude možné reflektovat na potřeby společnosti. Nedostatek služeb očekávaných od státu. Neschopnost jedinců uspokojit potřeby -> nárůst požadavků na společnost.

Rostoucí nerovnosti	Porostou rozdíly mezi bohatými a chudými lidmi. Společnost bude disponovat významnými nerovnostmi. Poroste střední třída.
Rostoucí objem migrace	Počet cizinců ve městě bude stagnovat (ca. 7%). Jen málo z nich bude chtít v Brně zůstat.
Sociální a kulturní diverzita	Sociální a kulturní rozdíly se budou snižovat. Snižování nerovností ve společnosti. Společné normy a hodnoty budou mít větší váhu.
Zvyšujících se rychlost technologické změny	Spojení lidí a počítačů (umělá inteligence mi radí co dělat)
Automatizace	40% práce automatizováno

Scénář

“Brněnská komuna”

Brno jako město stagnuje a pozvolna upadá vzhledem k vývoji střední Evropy. Atraktivita města klesá, takže postupně mizí high-tech odvětví, výzkum a vývoj. Univerzity zůstávají na provinční úrovni. Masarykova univerzita, moravský Bedfordshire. Mezi lety 2030-2045 se pět vysokých škol přesunulo do Olomouce a Masarykova univerzita byla mezi nimi.

Nůžky se rozevírají, v Brně žije skupina superbohatých v hradbou obehnané čtvrti a zbytek populace chudý i na poměry regionu střední Evropy. Vzájemně se příliš nestýkají. Lidé vysloveně nestrádají, scházejí se především virtuálně, protože je to levné. Veřejný prostor je převážně prázdný, ve městě jsou oblasti zamořené odpadem a na jihu se rozkládá malá městská poušť.

Služby magistrátu jsou plně elektronické. Magistrát ovšem příliš nezvládá svoji funkci, nemá peníze na rozvoj města a čím dál více služeb přesouvá na soukromý sektor a neziskové organizace.

Kulturní služby se dělí mezi fyzické, které jsou extrémně drahé a ty virtuální dostupné pro masy.

Převažují důchodci, kteří žijí za pomoci autonomních zdravotních jednotek. Sestřičky jsou luxusní povolání.

Brňané tedy musí spoléhat sami na sebe, přejímají odpovědnost za své město. Virtuálně se organizují, říkají si Brňane, Brňáčko a jsou výrazně semknuti. Mají jen jednu naději. V roce 2050 bude nutné nachystat novou strategii do roku 2100.

Příběh všedního dne

Jiří, 56 podnikatel a jednatel. 16. května 2050, Jiří jako každý den vstává probuzen autonomní jednotkou a čte si ranní zprávy se sklenicí recyklovaného pomerančového džusu. Připojuje se skrze neurální rozhraní do sítě, kde tráví dopoledne byznysem. Magistrát elektronicky odsouhlasil jeho nabídku na privatizaci vilového domu s autonomními asistenčními službami pro dříve narozené. Je šťastný. Je šťastný i za svého syna Honzu, který končí virtuální bakalářské studium na Sorboně, ačkoliv zatím neopustil svůj pokoj. Je bezpečně za hradbou z armabetonu, žiletkového drátu a nepřetržitou bezpečnostní službou. Jiří obědvá v luxusní restauraci Jehla na vrcholu nejvyššího brněnského mrakodrapu, 1 111 m. Po městě se přepravuje autonomní pancéřovanou limuzínou. Večer jde s rodiči do divadla. Jediného, co zbylo. První městské divadlo hraje klasické představení „Honza málem robotem“ o nešťastné virtuální lásce. Cestou z divadla jeho auto narazí na skupinu migrantů z centrální Afriky, kteří na něj něco pořvávají. Jiří je přesto stále šťastný. Ví, že jeho připomínky ke Strategii 2100 budou jistě zapracovány.

SOCIÁLNÍ OBLAST A KULTURA

☹ "JAKO OBVYKLE" ☹

3.3.1.2 Negativní varianta

Výběr trendů	Návrh odpovídajících stavů pro danou variantu
Sociální a kulturní diverzita	Rozpad soudržnosti společnosti v souvislosti s rostoucí individualizací.
Financování	Veřejné prostředky budou zajišťovat jen nejnütnější záležitosti.
Rostoucí nerovnosti a snižování diskriminace	Sociální nepokoje vycházející ze stále rostoucí nerovnosti.
Růst střední třídy	Střední třída bude slábnout => růst bude chudší část společnosti.
Nárůst významu nestátních aktérů	Posilování nadnárodních korporací na úkor občanské společnosti a veřejné sféry.
Stárnutí populace	Zvýšení mortality, snižování průměrné délky života (doba dožití odpovídá pracovní výkonnosti).
Rostoucí přístup k informacím	Velké množství informací bude dostupné jen pro bohatší (kteří budou vlastnit např. pokročilé technologie).
Rostoucí objem migrace	Z důvodu zhoršení životního prostředí budou obyvatelé opouštět město a stěhovat se na venkov.
Flexibilita veřejné správy	Zkolabuje veřejná správa.
Zvyšující se dostupnost technologií	Nové technologie budou pouze pro soukromou sféru a město k nim nebude mít přístup.

Scénář

Brno v roce 2050 dospělo do stavu rozpadu společenské soudružnosti. Každý se stará především sám o sebe. Nefunguje veřejný sektor, jelikož na něj nejsou prostředky. Společenský a kulturní život neexistuje. Roste sociální napětí a konflikty mezi jednotlivými sociálními skupinami. Rozpadají se rodiny. Vznikají ghetta, lokální domobrany. Bují kriminalita, prostituce, násilí. Veřejný sektor je zcela zprivatizován. Veškeré

zdroje a moc jsou v rukou úzké skupiny. Střední třída prakticky neexistuje. Občanská společnost je potlačena. Zvyšuje se nemocnost obyvatelstva. Lidé umírají dříve (na ulici či v chudobincích). Nemají na drahou zdravotní péči. Standardem je korupce a klientelismus. Špičkové technologie a důležité informace jsou v rukou úzké elity. Městem zmítají nepokoje. Ti, co mohou, odcházejí z města pryč.

Příběh všedního dne

Romana (37 let), dvě děti (3 a 7 let), starší dítě lečí autismus. Pracuje jako administrativní pracovníce ve výzkumném centru. Romana je samoživitelka, která se stará o děti. Peníze posílá také rodičům.

Strhaná matka odváží děti přes celé město do soukromé školky. Po cestě má strach, protože projíždí přes ghetto, ve kterém probíhají nepokoje. Zastaví ji rvačka mezi dvěma gangy. Míjí umírající bezdomovce, ke kterým je už netečná. Šťastně dorazí do areálu pracovitě, kde ve firemní školce odkládá dvě děti. Dítě s autismem předává drazé zaplacenému asistentovi. Musí mu navíc dát „všimné“ ze svého navíc. V práci tráví 10 hod. Ostatní kolegové se na ni dívají skrz prsty, každý si hledí svého. Po několikátém pozdním příchodu je jí oznámeno, že již nemusí chodit. S pláčem odchází domů se svými dětmi. Přemýšlí nad budoucností, jak se postarat o své děti a rodiče, Sociální pomoc nedostane. Situace jí donutí se vystěhovat do zrušeného kina. Aby uživila své děti, začne provozovat prostituci. Jejím prvním klientem je ředitel soukromého výzkumného centra, kde byla zaměstnána.

3.3.1.3 Pozitivní varianta

Výběr trendů	Návrh odpovídajících stavů pro danou variantu
Sociální a kulturní diverzita	Inkluzivní, kooperující společnost
Klimatická změna	Zvládatelné efekty (mírný nárůst teplot apod.)
Rostoucí nerovnosti	Lehké snižování soc. nerovností; Lepší dostupnost vzdělání, práce, zdravotnictví apod.
Kvalifikace	Dostupnost vzdělání pro všechny sociální vrstvy
Stárnutí populace	Mnoho mladých; aktivní stáří (dostupnost sociálních služeb)

Investice do infrastruktury	Dostatek prostředků z veřejných zdrojů (efektivní distribuce)
Flexibilita veřejné správy	Lidé participující na věcech veřejných; Lidé se ztotožňují s polis; roste důvěra ve společnosti; nacházejí se a realizují nová řešení soc. problémů. Pružná veřejná správa (omezení resortního řízení).
Participace	Vysoká důvěra v instituce; schopnost samosprávy flexibilně reagovat na problémy ve společnosti; inovace
Rostoucí objem migrace	Brno těží ze schopnosti a talentů příchozích; racionální politika minimalizuje rizika a maximalizuje zisky
Nárůst významu nestátních aktérů	Vyvážená spolupráce

Scénář

„Brno – město otevřené změnám“

- V roce 2050 je Brno městem s inkluzivní a otevřenou společností, kde všichni jeho obyvatelé, bez rozdílu rasy, původu, náboženství apod. sdílí společnou identitu. Město cíleně využívá potenciálu nově příchozích (ať už odkudkoliv) a nabízí jim plnohodnotné zapojení do společenského dění a ekonomického života.
- Město bere klimatické změny jako fakt, je na ně připravené a aktivně předchází jejich negativním dopadům.
- Brněnská společnost umožňuje vzestupnou sociální mobilitu, ke které přispívá mimo jiné univerzálně dostupné vzdělání nejvyšší kvality.
- Brněnské univerzity se již mnoho let umisťují v první stovce světových žebříčků a hrají výraznou městotvornou roli.
- Staří lidé jsou respektovanou součástí společnosti, je využit jejich potenciál plynoucí ze životních zkušeností a volného času a jsou jim dostupné veškeré potřebné sociální a zdravotní služby.
- Veřejná správa disponuje dostatkem prostředků pro řešení svých úkolů, není nucena privatizovat svou činnost či převádět služby na soukromé subjekty, umí rychle reagovat na nově vznikající potřeby a nacházet mezirezortní řešení pomocí designového myšlení.
- Aktivní Brňan zodpovědně participuje na věcech veřejných a správa mu k tomu poskytuje odpovídající nástroje a platformy.
- Veřejná správa umí využívat potenciálu nevládních hráčů, ale zároveň dokáže omezit jejich negativní vliv.

Příběh všedního dne

Osoba: Pavel (75 let), aktivní senior, nicméně zaznamenal první příznaky Alzheimerovi choroby. Má dceru Šárku (32 let), která pracuje jako konzultantka v nadnárodní společnosti. Šárka je bez rodiny.

Alzheimerova choroba je léčitelná. Pavel má čip, který monitoruje jeho životní funkce (při zachování soukromí). Má malý cenově dostupný obecní byt v místě, kde celý život žil. Pavel žije přiměřeným životním stylem, pivo nezaškodí. Pavel je po infarktu, ale díky následné zdravotní péči žije plnohodnotným životem. Pavel je členem časové banky. Jednou týdně mu někdo zadarmo uklidí byt a Pavel naopak učí imigranty češtinu. Pavel miluje fotbal a zrovna oslavil 10. titul Zbrojovky v lize mistrů s finále v Brně. Vítězný gól vsítil Pavlův oblíbenec Abdul Novák. Pavel se s dcerou vidí každý den a čas od času si zajde na koncert. Pavel si z domu vyřídí všechny úřední věci. Zabere mu to 5 minut týdně. Kontakty s jinými generacemi má Pavel díky blízkosti startovacích bytů a díky časové bance. Pavel chodí na obědy do lokální jídelny, kam chodí lidé z okolí bez ohledu na generace.

SOCIÁLNÍ OBLAST A KULTURA

😊 POZITIVNÍ VARIANTA 😊

4 Analýza příležitostí a hrozeb pro VIZI 2050

Následující tabulka přináší přehled příležitostí a hrozeb, identifikovaných v průběhu workshopu (při výběru a rozpracování trendů, přípravě scénářů i příběhů všedního dne obyvatel města v budoucnu). Ve sloupcích tabulky je uvedeno celkem 24 stávajících hodnot připravované VIZE 2050 a vyznačeno, které z nich může daná příležitost či hrozba v budoucnu ovlivnit. Jednotliví garanti těchto hodnot by měli v rámci dopracování jejich finální podoby tyto příležitosti a hrozby zvážit a případně je v rámci náplně své hodnoty odpovídajícím způsobem zohlednit (v případě, kdy dosud nejsou v návrhu reflektovány). Příkladem dosud nezohledněné příležitosti může být „Podpora sdílené ekonomiky (stavby)“ a hodnoty „Město s dostupným bydlením“ či příležitosti „Využití umělé inteligence ve službách a podobě úřadu“ v rámci hodnoty „Město otevřené v oblasti dat“. Z hrozeb např. „Rozvoj účelové propagandy nabízející jednoduchá a rychlá řešení“, která může být nebezpečím pro hodnotu „Sdílená vize a dobré jméno města“ či hodnotu „Participativní správa“.

	Zdravé životní prostředí	Příroda ve městě	Kompaktní a vyvážené město	Architektonická tvář města	Město s dostupným bydlením	Prosperující město	Středoevropské centrum vědy, výzkumu a inovací	Vzdělané univerzitní město	Mezinárodní město	Zdraví lidé	Soudržné respektující město	Kulturní město	Globálně dostupné město	Město s efektivní a udržitelnou mobilitou	Město efektivně hospodařící s vodou	Energeticky šetrné, nezávislé a odolné město	Soběstačné cirkulární město	Čisté město	Bezpečné město	Sdílená vize a dobré jméno města	Fungující Brněnská metropolitní oblast	Efektivně fungující elektronizovaná správa	Participativní správa	Město otevřené v oblasti dat
Příležitosti																								
Rozvoj sdíleného systému dopravy, založeném na podpoře autonomních, sdílených vozidlech.																								
Bezpečnost a přístupnost veřejné dopravy.																								
Mobilita založená na provázaném systému kvalitní a dostupné veřejné hromadné dopravy, parkovacích systémech Park&Ride, cyklo a pěší dopravě.																								
Podpora sdílené ekonomiky (auta, stavby, statky).																								

